

Policy ur lantbrukarnas perspektiv

SLU RådNu & SustAinimal

Magnus Ljung

2024-05-31

1

Några budskap

- Policys inom ett stort antal områden påverkar lantbrukarnas bild av vad som är både möjligt och önskvärt
- Olika regelverk, leverantörskrav, certifieringar, etc., är ibland svåra att hålla isär
- Bemötandet har stor betydelse för upplevd administrativ börda/krångel
- Lantbrukare är en heterogen grupp och agerar vi annorlunda så bygger vi även social hållbarhet

2

En utgångspunkt...

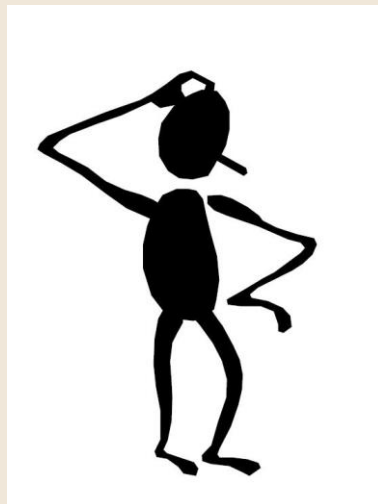
Ett lantbrukarpars behov...

- Vill utöka sin kärnverksamhet och öka lönsamheten i köttproduktionen
- Få tillgång till mer mark (restaurering, etc)
- Fortsätta att utveckla fler ben att stå på, bl a den lokala livsmedelsmarknaden och B&B
- Vara mer delaktig i landbygdsutveckling och lokala nätverk
- Bevara landskapsbilden och stärka den biologiska mångfalden (både på skogs- och åkermark)
- Möjliggöra ett generationsskifte
- Få tillgång till offentlig service, men även till en kompletterande arbetsmarknad samt möjligheter till livslångt lärande för familj och anställda
- Vara en attraktiv arbetsgivare
- Fortsatt institutionellt stöd i form av t ex rådgivning

3

Vilka policys är relevanta för dessa lantbrukare?

4

Ett platsbaserat perspektiv på policykontexten

ENERGI OCH KLIMATPOLICYS

ENERGIEFFEKTIVISERING

TRANSPORTINFRASTRUKTUR

FOSSILFRIHET

BIOENERGI

BIOGAS

SOLENERGI/VINDKRAFT

NY GRUVDRIFT?

FYSISK PLANERING

DETALJPLANERING AV LOKALSAHM.

KOMMUNAL UTVECKLINGSSTRATEGI

LOKALA INVESTERINGSSTRATEGIER

NATURBRUK OCH NATURVÅRD

BIOLOGISK MÅNGFALD/

GRÖN INFRASTRUKTUR

ROVDJURSPOLICY

JORDBRUKSERSÄTTNINGAR

SKOGSPOLICY

VAD SKAPAR TILLIT TILL SAMHÄLLETS INSTITUTIONER?
VAD BIDRAR TILL EN UPPEVD ADMINISTRATIV BÖRDA?

LIVSMEDELSSTRATEGI

LEVERANTÖRSKRAV OCH CERTIFIERINGAR

UPPHANDLINGSPOLICY (LOKALT)

FÖRETAGSFRÄMJANDE POLICYS

FÖRETAGS-/INVESTERINGSSTÖD

DESTINATIONSUTVECKLING (TURISM)

ÅTERINVESTERING

INNOVATIONSTÖD, T EX EIP

LANDSBYGDUTVECKLINGSPOLICY

SOCIALT KAPITAL OCH CIVILSAMHÄLLET

LEADER-PROJEKT

FAMILJELIV

SKOLPOLICY

BARN- OCH ÄLDREMSORG

UTÖKAD ARBETSMARKNADSREGION

FINANSPOLITIK (SKATTetryck, AVGIFTER, ETC)

MÖJLIGHETER TILL GENERATIONSSKIFTE

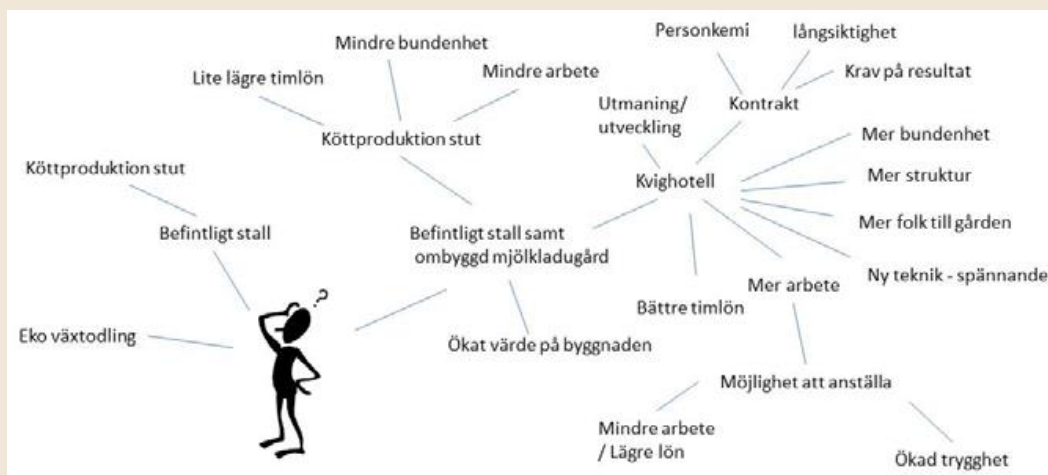
DIGITALISERINGSPOLICY

INFRASTRUKTUR SOM BREDBAND

DATAHANTERING (JFR AGRONOD)

5

Vad är policyrelevant i en typisk beslutssituation?

Ett beslutsträd baserat på en intervju

6

Vems är kraven egentligen?

När vi intervjuar lantbrukare så är de inte alltid klara över vem som ställer vilka krav? *"Det kom någon och kontrollerade, men om det var EU, länsstyrelsen eller Arla som låg bakom – det förstod jag inte"*

Det är många kravställare idag, både offentliga och privata. Men för företagaren spelar detta inte alltid så stor roll. Det viktiga är ofta samordning och att slippa *"samma kontroll av djuren tre gånger samma år..."*

Flera intervjuade pratar väl om LRFs miljöhusesyn som ett verktyg att få ett helhetsgrepp på de krav som kan ställas.

7

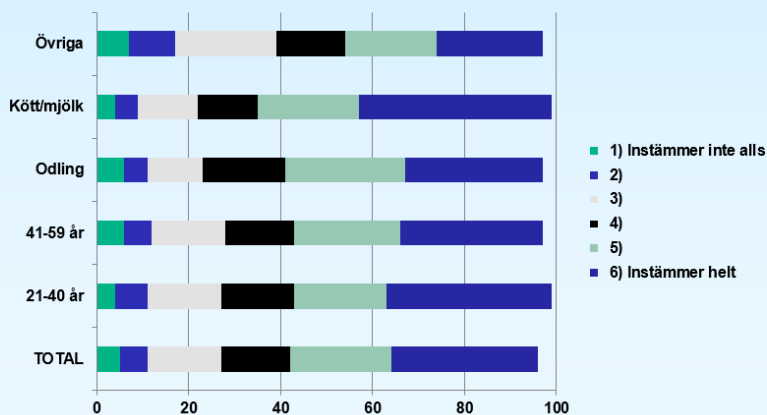
En studie 2007

Det har sannolikt inte skett någon stor förändring i lantbrukarnas syn på administrativa brister under de senaste decennierna.

Redan 2007 önskade 60% av de tillfrågade att samordningen måste bli bättre mellan alla de aktörer som ställer krav/regler.

36e. Innehållet i de krav och regler som olika aktörer ställer på mig bör samordnas bättre

Bas: 1005 (%)

Ardeo Gruppen 2007

Bild 133

8

Behov av ett helhetsgrepp

Lantbrukarna menar att vi både behöver policys som stödjer en önskad utveckling, likväl som förenkling av de policys som idag upplevs hindra utvecklingen.

- Policys kan vara med- eller motkraft
- Policys kan bidra till ökad kapacitet
- Policys kan förändra normer (sker ständigt, t ex livsmedelsberedskap)
- Policys kan ge konkret stöd

9

Bemötandes betydelse

Hur kommer det sig att olika lantbrukare kan förhålla sig så olika till en och samma regelbörda?

- Vi är förstås olika som människor... men det handlar också om bemötandet, från t ex myndigheter och revisorer

Det handlar om;

- a) "närbyråkrati", dvs hur regler tillämpas i praktiken,
- b) "pedagogik", dvs hur bra vi är på att förklara varför regler finns, samt
- c) "människlighet", dvs hur vi empatiserar och vill förstå den andras perspektiv

10

Detta blir en fråga om social hållbarhet

Vi har sett att när vi "gör rätt" så ger det:

- Ökad meningsfullhet och stärkt självförtroende hos företagaren
- Stärkta relationer och socialt kapital i lokalsamhället
- Ökat ansvarstagande och stärkt legitimitet till samhällets institutioner

Detta bör väl vara målet för all policy och implementering, oavsett ämnesfokus!